

Hallituksen esitys eduskunnalle kuluttajariitojen vaihtoehtoista ratkaisemista koskevaksi lainsäädännöksi

Asia

Hallituksen esitys eduskunnalle kuluttajariitojen vaihtoehtoista ratkaisemista koskevaksi lainsäädännöksi (HE 74/2015 vp).

Valiokuntakäsittely

Valiokunnan mietintö: Talousvaliokunta (TaVM 13/2015 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

muussa kuin viranomaisessa tapahtuvasta kuluttajariitojen ratkaisemisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee tuomioistuimen ulkopuolisia vaihtoehtoisia riidanratkaisuelimiä, jotka on ilmoitettu kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/11/EU, jäljempänä *direktiivi*, 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti Euroopan komissiolle, sekä näissä elimissä noudatettavaa riidanratkaisumenettelyä. Tätä lakia ei kuitenkaan sovelleta viranomaiseen, jonka tehtävänä on ratkaista kuluttajien ja elinkeinonharjoittajien välisiä erimielisyyksiä.

Lakia sovelletaan kuluttajan ja Suomeen sijoittautuneen elinkeinonharjoittajan välisiä kulutushyödykesopimuksia ja kulutushyödykkeen hankintaa koskeviin riita-asioihin, jotka kuluttajat ovat saattaneet riidanratkaisuelimen käsiteltäviksi.

Hakemuksesta tulla ilmoitetuksi Euroopan komission ylläpitämään luetteloon vaihtoehtoisista riidanratkaisuelimistä säädetään oikeusministeriön asetuksella.

Eduskunnan vastaus EV 69/2015 vp

2 §

Riidanratkaisuelimen kokoonpano eräissä tapauksissa

Jos riidanratkaisuelimen kokoonpanoon kuuluu useampi kuin yksi riidanratkaisusta vastaava henkilö ja siinä on elinkeinonharjoittajien ja kuluttajien edustajia, elinkeinonharjoittajilla ja kuluttajilla tulee olla kokoonpanossa yhtä monta edustajaa.

3 §

Käsittelyvelvollisuus

Riidanratkaisuelimen on käsiteltävä toimialaansa kuuluvat kuluttajariita-asiat, jotka kuluttajat saattavat sen käsiteltäviksi. Riidanratkaisuelin voi kuitenkin jättää käsittelemättä sen ratkaistavaksi saatetun kuluttajariita-asian, jos peruste käsittelemättä jättämiselle on direktiivin 5 artiklan 4 ja 5 kohdan mukainen ja se on sisällytetty riidanratkaisuelimen menettelysääntöihin.

4 §

Riidanratkaisusta vastaavan kelpoisuus

Riidanratkaisusta vastaavalla on oltava tarvittavat tiedot ja taidot kuluttajariitojen vaihtoehtoisen riidanratkaisun tai niiden tuomioistuinkäsittelyn alalla sekä yleinen lainsäädännön tuntemus.

5 §

Riidanratkaisuun osallistuvan riippumattomuus ja puolueettomuus

Riidanratkaisuun osallistuva on nimitettävä tehtävänsä toistaiseksi tai toimikaudeksi, joka on riittävän pitkä hänen toimintansa riippumattomuuden varmistamiseksi, eikä häntä saa erottaa tehtävästään ilman painavaa syytä.

Riidanratkaisuun osallistuva ei saa ottaa vastaan ohjeita riidan kummaltakaan osapuolelta tai näiden edustajilta eikä hänen saamansa palkkio saa olla kytköksissä menettelyn tulokseen.

6 §

Riidanratkaisuun osallistuvan esteellisyys

Riidanratkaisuun osallistuvan esteellisyyteen sovelletaan tuomarin esteellisyyttä koskevia säännöksiä lukuun ottamatta oikeudenkäymiskaaren 13 luvun 7 §:n 2 momenttia.

7 §

Asian vireilletulo ja valmistelu

Asia tulee vireille riidanratkaisuelimessä kirjallisella tai sähköisellä hakemuksella.

Eduskunnan vastaus EV 69/2015 vp

Hakemuksen vastaanottaneen riidanratkaisuelimen on pyydettävä elinkeinonharjoittajaa vastaamaan hakemukseen, jollei se ole ilmeisen tarpeetonta. Riidanratkaisuelin voi ratkaista asian, vaikka elinkeinonharjoittaja ei ole antanut vastausta.

Osapuolille on annettava mahdollisuus kohtuullisessa ajassa lausua aineistosta, joka on toimitettu riidanratkaisuelimelle ja johon riidanratkaisu perustuu.

Riidanratkaisuelimen on ilmoitettava riidan osapuolille viipymättä siitä, että se on saanut kaiken asian ratkaisemiseksi tarpeellisen aineiston.

8 §

Asian jättäminen käsittelemättä

Jos riidanratkaisuelin ei ota käsiteltäväkseen sille toimitettua hakemusta, sen on annettava hakijalle ja tarvittaessa elinkeinonharjoittajalle perusteltu selvitys käsittelemättä jättämisen syistä viimeistään kolmen viikon kuluttua siitä, kun peruste olla käsittelemättä asiaa ilmeni.

9 §

Asian käsittelyn raukeaminen

Jos hakija peruuttaa tekemänsä hakemuksen, asian käsittely raukeaa.

10 §

Asian ratkaiseminen

Riidanratkaisuelin käsittelee ja ratkaisee asian omien menettelysääntöjensä mukaisesti.

Ratkaisusuositus perusteluineen on annettava kirjallisesti viimeistään 90 päivän kuluttua siitä, kun riidanratkaisuelimen käytävissä on ollut kaikki asian ratkaisemiseksi tarpeellinen aineisto. Erittäin monimutkaisissa riita-asioissa riidanratkaisuelin voi harkintansa mukaan pidentää 90 päivän määräaika. Osapuolille on ilmoitettava määräajan pidentämisestä sekä ratkaisusuosituksen antamisen arvioidusta ajankohdasta.

11 §

Ratkaisun tiedoksianto

Ilmoittaessaan osapuolille ratkaisustaan riidanratkaisuelimen on samalla tiedotettava siitä, että sen ratkaisut ovat suosituksia sekä siitä, ettei osallistuminen riidanratkaisumenettelyyn sulje pois mahdollisuutta saattaa asia myöhemmin tuomioistuimen ratkaistavaksi.

12 §

Henkilötietojen käsittely

Henkilötietojen käsittelystä säädetään henkilötietolaissa (523/1999).

Eduskunnan vastaus EV 69/2015 vp

13 §

Käsittelyn maksuttomuus hakijalle

Riidanratkaisukäsittelyn on oltava hakijalle maksutonta.

14 §

Avustajan tai edustajan käyttäminen

Asian osapuolilla on oikeus käyttää avustajanaan tai edustajanaan lakimiestä tai muuta henkilöä.

15 §

Menettelystä tiedottaminen

Riidanratkaisuelimen on pidettävä yllä ajantasaista verkkosivustoa, jolla on helposti saatavilla selkeää ja ymmärrettävää tietoa elimestä ja siellä noudatettavasta menettelystä sekä osapuolten oikeuksista ja velvollisuuksista. Riidanratkaisuelimen on pyydettyessä toimitettava edellä tarkoitettut tiedot pysyvällä tavalla. Riidanratkaisuelimen verkkosivustolla on oltava tieto myös Euroopan komission verkkosivuston osoitteesta.

Riidanratkaisuelimen on asetettava vuotuinen toimintakertomuksensa julkisesti saataville verkkosivustolleen sekä pyydettyessä annettava se pysyvällä tavalla.

Oikeusministeriön asetuksella säädetään tarkemmin niistä tiedoista, joita riidanratkaisuelimen on 1 momentin mukaan annettava, tietojen antamisesta riita-asian osapuolille sekä 2 momentin mukaisen toimintakertomuksen sisällöstä.

16 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 20 .

Laki

kuluttajariitalautakunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuluttajariitalautakunnasta annetun lain (8/2007) 14 §:n 2 momentti ja 25 §:n 1 momentti sekä
lisätään 8 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 13 a §, 14 §:ään uusi 4 ja 5 momentti, lakiin uusi 17 a § ja 20 §:ään uusi 2 momentti seuraavasti:

8 §

Jäsenten nimittäminen tai määrääminen

Jäseniä, varajäseniä ja sivutoimisia esittelijöitä ei saa erottaa tehtävistään ilman painavaa perustetta.

13 a §

Ilmoitus selvittämisvaiheen päättymisestä

Lautakunnan on viipymättä ilmoitettava riidan osapuolille siitä, että se on saanut kaiken asian ratkaisemiseksi tarpeellisen aineiston.

14 §

Asian jättäminen ratkaisematta tai käsittelemättä

Lautakunta voi jättää asian käsittelemättä, jos:

- 1) asian ratkaiseminen edellyttää suullisten todistuskeinojen käyttämistä;
- 2) asia on vireillä tai ratkaistu muussa tuomioistuimen ulkopuolisessa riidanratkaisuelimessä;
- 3) sama asia on lautakunnassa vireillä tai ratkaistu ryhmävalituksena;
- 4) hakijan vastapuoli on konkurssissa;
- 5) asian käsittely lautakunnassa ei ole tarkoituksenmukaista asian poikkeuksellisen monimutkaisuuden ja vaikean selvitettävyyden takia;
- 6) kuluttaja ei ole ensin ollut yhteydessä kuluttajaneuvontaan selvittääkseen asiaa.

Jos lautakunta ei ota käsiteltäväkseen sille toimitettua hakemusta, sen on annettava hakijalle ja tarvittaessa elinkeinonharjoittajalle perusteltu päätös asiasta viimeistään kolmen viikon kuluttua siitä, kun peruste olla käsittelemättä hakemusta ilmeni. Jos päätöstä käsittelemättä jättämisestä ei ole 2 momentin 6 kohdan perusteella tehty viimeistään kolmen viikon kuluttua hakemuksen saapumisesta lautakuntaan, hakemusta ei voida jättää käsittelemättä kyseisen kohdan perusteella.

Jos hakija peruuttaa tekemänsä hakemuksen, asian käsittely lautakunnassa raukeaa.

Eduskunnan vastaus EV 69/2015 vp

17 a §

Ratkaisusuosituksen antaminen

Ratkaisusuositus perusteluineen on annettava kirjallisesti viimeistään 90 päivän kuluttua siitä, kun lautakunnan käytettävissä on ollut kaikki asian ratkaisemiseksi tarpeellinen aineisto. Erittäin monimutkaisissa riita-asioissa lautakunta voi harkintansa mukaan pidentää 90 päivän määräaikaa. Osapuolille on tällöin ilmoitettava määräajan pidentämisestä sekä ratkaisusuosituksen antamisen arvioidusta ajankohdasta.

20 §

Päätöksen luonne ja valituskielto

Ilmoittaessaan osapuolille ratkaisustaan lautakunnan on samalla mainittava 1 momentin mukaisesta valituskiellosta sekä siitä, että lautakunnan ratkaisut ovat suosituksia.

25 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Lautakunnan organisaatiosta, henkilöstöstä, hallinnosta ja hallintoasian ratkaisemisesta, sen toimintaan liittyvästä tiedottamisesta sekä eräistä osapuolille annettavista tiedoista säädetään tarkemmin oikeusministeriön asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Tämän lain voimaan tullessa vireillä olevien hakemusten käsittelyyn sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

liikennevahinkolautakunnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan liikennevahinkolautakunnasta annetun lain (441/2002) 2 §:n 2 momentti, 5 §:n 6 momentti, 6 §:n 4 ja 5 momentti ja 13 §, sekä
lisätään lakiin uusi 5 a § seuraavasti:

Eduskunnan vastaus EV 69/2015 vp

2 §

Lautakunnan asettaminen

Valtioneuvosto nimeää puheenjohtajan, varapuheenjohtajat ja muut jäsenet sekä seitsemän varajäsentä enintään kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Lautakuntaan nimettyä henkilöä ei saa erottaa ilman painavaa syytä.

5 §

Asioiden käsittely lautakunnassa

Lautakunnan antama lausunto ei ole sitova eikä siihen saa hakea muutosta. Asian käsittely lautakunnassa on maksuton.

5 a §

Lausuntopyyntöön käsittely eräissä tapauksissa

Jos lausuntoa on pyytänyt luonnollinen henkilö, lautakunnan on ilmoitettava asianosaisille viivymättä kun se on saanut kaiken asian lausunnon antamiseksi tarvittavan aineiston.

Jos lautakunta ei ota asiaa käsiteltäväkseen, sen on annettava lausunnonpyytäjänä olevalle luonnolliselle henkilölle ja tarvittaessa vakuutusyhtiölle perusteltu päätös käsittelemättä jättämisestä viimeistään kolmen viikon kuluttua siitä, kun peruste olla käsittelemättä asiaa ilmeni.

6 §

Lautakunnassa käsiteltävät korvausasiat

Vahingonkärsineellä, vakuutuksenottajalla ja muulla korvaukseen oikeutetulla on oikeus pyytää lautakunnalta lausuntoa asiasta, joka koskee liikennevahingon korvaamista tai muuta samaan liikennevahinkoon liittyvää vaatimusta. Lausuntoa on pyydetävä lautakunnalta vuoden kuluessa 1 momentissa tarkoitetun vakuutuslaitoksen korvauspäätöksen antamispäivästä.

Jos lausuntoa on pyytänyt luonnollinen henkilö, perusteltu lausunto on annettava kirjallisena viimeistään 90 päivän kuluttua siitä, kun lautakunnan käytettävissä on ollut kaikki lausunnon antamiseksi tarpeellinen aineisto. Erittäin monimutkaisessa asiassa lautakunta voi harkintansa mukaan pidentää 90 päivän määräaika. Asianosaisille on tällöin ilmoitettava määräajan pidentämisestä sekä lausunnon antamisen arvioidusta ajankohdasta.

Eduskunnan vastaus EV 69/2015 vp

13 §

Tarkemmat säännökset

Tarkempia säännöksiä lautakunnan hallinnosta, toiminnan järjestämisestä, sen toimintaan liittyvästä tiedottamisesta, eräistä osapuolille annettavista tiedoista sekä muusta tämän lain täytäntöönpanosta annetaan valtioneuvoston asetuksella.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Jos lausuntopyynnön kohteena oleva vakuutusyhtiön päätös on annettu ennen tämän lain voimaantuloa, lausuntopyynnön esittämisen määräaikaan sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä. Jos lausuntopyyntö on vireillä tämän lain voimaan tullessa, asian käsitelyyn lautakunnassa sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Laki

kuluttajansuojalain 2 luvun muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
lisätään kuluttajansuojalain (38/1978) 2 lukuun uusi 8 b § seuraavasti:

2 luku

Markkinointi ja menettelyt asiakassuhteessa

8 b §

Velvollisuus antaa tietoja tuomioistuimen ulkopuolisista riidanratkaisuelimistä

Jos elinkeinonharjoittajalla on verkkosivusto, hänen on pidettävä sivustolla kuluttajien saattavissa helposti, selkeästi ja ymmärrettävästi tieto vähintään yhdestä sellaisesta riidanratkaisuelimestä, joka on ilmoitettu kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/11/EU 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti Euroopan komissiolle ja joka on toimivaltainen käsittelemään elinkeinonharjoittajan ja kuluttajan välisiä riita-asioita. Sivustolla on pidettävä saatavilla myös riidanratkaisuelimen verkkosivuston osoite. Vastaavat tiedot on mainittava myös elinkeinonharjoittajan laatimissa ja kuluttajalle annettavissa vakioehdoissa.

Jos kuluttaja on tehnyt elinkeinonharjoittajalle kulutushyödykettä koskevan virheilmoituksen eivätkä osapuolet ole päässeet sopimukseen asiassa, 1 momentissa mainitut tiedot on annettava kuluttajalle kirjallisesti tai muulla pysyvällä tavalla.

Eduskunnan vastaus EV 69/2015 vp

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Laki

velan vanhentumisesta annetun lain 11 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan velan vanhentumisesta annetun lain (728/2003) 11 §:n 1 momentin 1 kohta, sellaisena kuin se on laissa 396/2011, seuraavasti:

11 §

Oikeudelliset katkaisutoimet

Velan vanhentuminen katkeaa niin kuin 2 momentissa säädetään, jos:

1) velkoja panee vireille saatavaa koskevan kanteen velallista vastaan tai esittää saatavaa koskevan vaatimuksen tuomioistuimessa, kuluttajariitalautakunnassa tai laissa säädettyssä muussa toimielimessä tai menettelyssä, jossa voidaan antaa ratkaisu tai ratkaisusuositus, taikka toimielimessä, joka on kuluttajariitojen vaihtoehtoisesta riidanratkaisusta sekä asetuksen (EY) N:o 2006/2004 ja direktiivin 2009/22/EY muuttamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2013/11/EU 20 artiklan 2 kohdan mukaisesti ilmoitettu Euroopan komissiolle;

Tämä laki tulee voimaan _____
päivänä _____ kuuta 20 ____.

Helsingissä 8.12.2015

Eduskunnan puolesta

puhemies

pääsihteeri